

დასაქმებულთა განათლებისა და მათი სამსახურეობრივი პოზიციის
შესაბამისობა საქართველოს მაგალითზე

მაკა ონიაშვილი

*სამაგისტრო ნაშრომი წარდგენილია ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის ბიზნესის,
ტექნოლოგიისა და განათლების ფაკულტეტზე ბიზნესის ადმინისტრირების მაგისტრის
აკადემიური ხარისხის მინიჭების მოთხოვნების შესაბამისად*

მენეჯმენტი

სამეცნიერო ხელმძღვანელი: სალომე დანელია, ეკონომიკურ მეცნიერებათა დოქტორი

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი
თბილისი, 2023

”როგორც წარდგენილი სამაგისტრო ნაშრომის ავტორი, ვაცხადებ, რომ ნაშრომი წარმოადგენს ჩემს ორიგინალურ ნამუშევარს და არ შეიცავს სხვა ავტორების მიერ აქამდე გამოქვეყნებულ, გამოსაქვეყნებლად მიღებულ ან დასაცავად წარდგენილ მასალებს, რომლებიც ნაშრომში არ არის მოხსენიებული ან ციტირებული სათანადო წესების შესაბამისად.

მაკა ონიაშვილი, 20.01.2023

აბსტრაქტი

ეროვნული ეკონომიკის ინოვაციური განვითარების კონტექსტში საკმაოდ მწვავედ დგას უმაღლესი და საშუალო საგანმანათლებლო დაწესებულებების კურსდამთავრებულთა დასაქმების პრობლემა სპეციალიზაციის მიხედვით. ეს პრობლემა განსაკუთრებით სერიოზულია რეგიონულ დონეზე. ქვეყნის რეგიონები, უპირველეს ყოვლისა, განსხვავდებიან ეკონომიკური განვითარების დონეებითა და მოსახლეობის ცხოვრებით. სწორედ ეს ფაქტი, ჩვენი აზრით, განსაზღვრავს კურსდამთავრებულთა დასაქმების ძირითად პრობლემებს. ცნობილია, რომ ხუთი წლის შემდეგ გამოცდილი სპეციალისტის კვალიფიკაცია, რომელიც არ არის მოთხოვნადი, სრულიად იკარგება. რაც შეეხება გუშინდელ კურსდამთავრებულებს, რომლებმაც ვერ იპოვეს განაცხადი ეკონომიკაში, ფაქტობრივად, ისინი საერთოდ არ შეიძლება ჩაითვალოს სპეციალისტებად, რომლებიც მზად არიან დამოუკიდებელი სრულფასოვანი პროფესიული საქმიანობისთვის.

გასათვალისწინებელია, რომ განათლებასა და შრომის ბაზრის საჭიროებებს შორის შეუსაბამობა შეიძლება გამოიხატოს ორი ფორმით. ეს შეიძლება იყოს სტრუქტურული, როდესაც გარკვეული პროფესიების კურსდამთავრებულთა რაოდენობა არ შეესაბამება დამსაქმებლების მიერ გამოცხადებულ ამ პროფესიებზე მოთხოვნას. ან შეუსაბამობა შეიძლება იყოს ხარისხობრივი, როდესაც განათლების დონე არ შეესაბამება ცოდნის დონეს, უნარებსა და შესაძლებლობებს, რომლებიც აუცილებელია კონკრეტულ შრომით პროცესში მონაწილეობის მისაღებად. ნაადრევია საუბარი ზოგადად ქართულ განათლებაზე, როგორც განათლებაზე, რომელიც არ იძლევა პროფესიული მომზადების საჭირო დონეს. განათლების ხარისხის დაქვეითება დღევანდელ ეტაპზე დიდ წილად განპირობებულია სხვადასხვა დონის საგანმანათლებლო დაწესებულებებში მიმდებთან რაოდენობით, დამსაქმებლების ნაყოფიერი თანამშრომლობის უქონლობა საგანმანათლებლო საზოგადოებასთან. ზოგადად, რაციონალური სახელმწიფო პოლიტიკის მქონე განათლების ჩამოყალიბებულ ინტეგრალურ სისტემას შეუძლია უზრუნველყოს კომპეტენტური სპეციალისტების მომზადება და შესაბამისად დასაქმება მიღებული პროფესიის შესაბამისად.

კვლევის საფუძველზე, რომელიც ჩატარდა 2022 წლის ნოემბერი-დეკემბრის პერიოდში, მონაწილეობა მიიღო 126 ადამიანმა შემთხვევითი შერჩევის მეთოდით. მათგან თითქმის სრულ უმრავლესობას კვლევის დროს ჰქონდა მუდმივი სამუშაო, მაგრამ თითქმის ნახევარი (46,2%) არ მუშაობს უნივერსიტეტში მიღებულ სპეციალობაზე, კიდევ 46% მუშაობს „მიახლოებულ სპეციალობაში“. ვფიქრობთ, რომ უნივერსიტეტებში საბაზისო განყოფილებების შექმნა მიზნად უნდაა ისახავს დამსაქმებლებთან კონტაქტების განვითარებას, კურსდამთავრებულთათვის სამუშაოს პოვნაში დახმარებას. ძირითადი განყოფილებების ფუნქციონირების მიზანია არა მხოლოდ კურსდამთავრებულთა მომზადების ხარისხის გაუმჯობესება, არამედ მათი ადრეული ადაპტაციის სრულყოფილი უზრუნველყოფა წარმოების პირობებთან.

Abstract

Abstract

In the framework of the advanced development of the national economy, the problem of employment of graduates of higher and secondary educational institutions according to specialization is quite critical. This problem is particularly thoughtful at the regional level. Country regions, first of all, differ in levels of economic development and in quality of life of the population. This very fact, in our opinion, determines the general problems of employment of graduates. It is known that after five years the qualification of an experienced specialist, which is not in demand, is completely lost. Concerning yesterday's graduates who did not find themselves in economics, in fact, cannot be considered as specialists who are ready for independent full-fledged professional activity.

It should be taken into account that the discrepancy between education and the needs of the labor market can be expressed in two ways. It can be structural, when the number of graduates of certain professions does not correspond to the demand for these professions announced by employers or the discrepancy can be qualitative, when the level of education does not correspond to the level of knowledge, skills and abilities necessary to participate in a particular labor process. It is too early to say that Georgian education in general is an education that does not provide the necessary level of professional training. The decline in the quality of education at present-day is largely due to the number of applicants in educational institutions of different levels, the lack of fruitful cooperation of employers with the educational community. In general, the established integral system of education with a rational state policy can ensure the training of competent specialists and accordingly, employment in accordance with the gained profession. Based on the research, which was conducted in the period of November-December 2022, 126 people participated in the randomly selecting method. Almost the full majority of them had permanent jobs at the time of the research, but almost half (46.2%) do not work under the specialty they received at the university, another 46 % work in a "similar specialty". We think that the creation of basic departments at the universities should be aiming at development of contacts with employers, helping graduates to find work. The purpose of the functioning of the main departments is not only to improve the quality of training of graduates, but also to ensure their early adaptation to production terms.